

JIHOČESKÁ UNIVERZITA v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra řízení

Studijní program: Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**ROZVOJ MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ
V JIHOČESKÉM KRAJI**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Dagmar Bednářová, CSc.

Autor:

Jana Dvořáková

2006

(zadání bakalářské práce)

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Rozvoj malého a středního podnikání v Jihočeském regionu“ vypracovala samostatně. Veškerá literární prameny a informace, které jsem v práci použila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích dne 1. dubna 2006

Jana Dvořáková

Poděkování:

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Dagmar Bednářové, CSc. za odborné vedení, konzultace a připomínky, které pomohly k vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

1. Úvod.....	1
2. Literární přehled	3
2.1 Definice MSP	3
2.1.1 Definice MSP před vstupem do EU	3
2.1.2 Definice MSP po vstupu do EU	3
2.1.3 Def. MSP na zákl. zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře MSP	4
2.2 Aktuální stav MSP v ČR	5
2.2.1 Vývoj počtu MSP	6
2.2.2 Vývoj zaměstnanosti v MSP	7
2.2.3 Vývoj výkonů MSP	9
2.3 Výhody a nevýhody MSP	10
2.4 Ekonomický a sociální přínos	12
2.5 Cíle politiky a rozvoje MSP	13
2.6 Bariéry rozvoje MSP v ČR.....	15
2.6.1 Legislativa	15
2.6.2 Státní regulace	15
2.6.3 Získávání kapitálu	15
2.6.4 Daň. zatížení podnikatelů	16
2.7 Charakteristika podpor MSP	19
2.7.1 Obecné podmínky pro poskytování podpor v ČR.....	19
2.7.2 Programy podpory v ČR	20
2.8 Podpora inovačních a konkurenceschopných podniků v krajích ČR.....	22
2.8.1 Co jsou to klastry?	22
2.8.2 Definice klastrů	23
3. Metodika.....	24
3.1 Cíl bakalářské práce	24
3.2 Použité metody.....	24
3.3 Zdroje dat	24
3.4 Struktura bakalářské práce	24
4. Charakteristika Jihočeského kraje.....	25
4.1 Charakteristika Jihočeského kraje	25

4.2	Přehled silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení JČK.....	27
4.3	Aktuální stav MSP v Jihočeském kraji	28
5.	Návrh rozvoje MSP v Jihočeském kraji.....	31
5.1	Inovační aktivity.....	31
5.1.1	Přehled inovačních institucí	32
5.1.2	Charakteristika významných inovačních institucí.....	33
5.2	Klastry	37
5.2.1	Předpoklady vzniku klastrů v Jihočeském regionu	37
5.2.2	Jádro klastru	38
5.2.3	CEVTECH	38
5.3	Programy MSP pro Jihočeský kraj.....	40
6.	Závěr.....	41
7.	Summary	43
8.	Seznam použitých zdrojů.....	44
9.	Seznam tabulek.....	46
10.	Seznam příloh	47

1. ÚVOD

V České republice se začalo opět hovořit o malém a středním podnikání na počátku 90. let, v období transformace centrálně plánované ekonomiky na tržní. Podniky s počtem méně než 250 zaměstnanců se staly významným a nezastupitelným prvkem v české ekonomice, kde se podílejí více než 40 % na tvorbě HDP a zaměstnávají téměř 60 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. Malé a střední podniky vytvářejí zdravé podnikatelské prostředí, zvyšují dynamiku trhu, snižují nezaměstnanost, posilují vnitřní i zahraniční obchod a napomáhají rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí. Možnost využít potenciál malých a středních podniku v ekonomice je závislá na prostředí, ve kterém se tyto subjekty nacházejí. Vznik a rozvoj MSP znesnadňuje velké množství překážek působících v každém podnikatelském prostředí. Podnikatelé si především stěžují na obtížný přístup k finančním prostředkům, zajišťujícím založení a plynulý rozvoj podniku. Dalšími bariérami životaschopnosti podniků jsou neúnosná daňová zatížení, nedostatečné informační a poradenské služby, slabé stránky v oblasti legislativy a horší přístup k odbornému vzdělávání.

Opatření zemí s tržní ekonomikou se zaměřuje na odstraňování těchto bariér, s cílem vytvořit vhodné ekonomické a legislativní podmínky vedoucí k podpoře vznikajících a k rozvoji existujících malých a středních podniků. Vláda České republiky využívá k naplnění těchto cílů jak nástroje institucionální, tak nástroje legislativní. Avšak můžeme říci, že i přes rostoucí státní podporu malých a středních podniků je jejich ekonomický potenciál stále nevyužitý.

V Evropské unii jsou malé a střední podniky páteří ekonomiky a hybnou silou inovací, zaměstnanosti a sociální integrace. MSP tvoří průměrně kolem 99,7 % všech podniků v zemích EU, a proto podpora malého a středního podnikání patří mezi jednu z hlavních priorit EU. Mezi prioritami politiky EU jsou stanoveny tyto: podpora růstu a konkurenceschopnosti a regulačního rámce podnikání a zlepšení dostupnosti finančních prostředků pro podnikání.

K 1. květnu 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie a tím došlo k integraci malých a středních podniků do struktur evropského vnitřního trhu. Jednotný trh bez vnitřních hranic, charakteristický téměř 400 milióny spotřebitelů, je však prostorem nejen slibným, ale i náročným. Na straně jedné se české podniky ocitly v novém, vysoce konkurenčním prostředí a mají šanci využívat jeho možností. Tyto možnosti se nabízí jak v dovozu či vývozu nebo při vytváření společných podniků, tak ve větším výběru odběratelů, dodavatelů a zaměstnanců. Na straně druhé byly téměř odstraněny poslední překážky limitující přístup vyspělé západoevropské konkurence na český trh. Přetrvaly pouze jazykové, vzdálenostní a zvykové bariéry.

Čeští podnikatelé začali postupně ztrácet cenovou konkurenční výhodu a budou se muset prosazovat vysokou produktivitou výroby, inovací, kvalitou, servisem a péčí o zákazníka. Společným výsledkem těchto příležitostí a hrozeb, plynoucích ze vstupu MSP na jednotný vnitřní trh, je zvyšování nákladů. Na jejich částečné pokrytí přispívá ve formě zvýhodněných úvěrů a dotací EU a záleží na schopnostech malých a středních podnikatelů, zda dokáží vhozenou rukavici zvednout a využít.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1. Definice MSP

2.1.1 Definice MSP před vstupem ČR do EU

BEDNÁŘOVÁ A PARMOVÁ (2003) definují MSP takto:

Střední podniky mají:

- méně než 250 zaměstnanců;
- roční obrat nepřesahující 40 mil. EUR;
- nebo celkovou roční bilanční sumu nepřekračující 27 mil. EUR;
- splňují kritérium nezávislosti, což znamená, že není více než 25 % kapitálu a hlasovacích práv ve vlastnictví jiného subjektu.

Malé podniky mají:

- méně než 50 zaměstnanců;
- roční obrat nepřekračuje 7 mil. EUR;
- nebo celková bilanční suma nepřekračuje 5 mil. EUR;
- splňují kritérium nezávislosti.

Podniky s méně než 10 zaměstnanci se nazývají **mikropodniky**.

2.1.2 Změny v definování MSP v souvislosti se vstupem ČR do EU

PRŮVODCE PODNIKATELE - PROGRAMY PODPORY Z OPMP (2004) uvádí:

Definice MSP vychází z doporučení Komise v Úředním věstníku č. L 107 ze dne 3. dubna 1996, str. 3. Od roku 2005 bude však platit nová definice MSP.

Středně velký podnik bude takový podnik, který zaměstnává méně než 250 osob. Jeho obrat může dosáhnout 50 miliónů EUR ročně (dosud to bylo 40 mil. EUR) a jeho bilance plateb nesmí přesáhnout 43 miliónů EUR v porovnání se současnými 27 milióny EUR.

Za **malý podnik** bude považován takový podnik, který zaměstnává méně než 50 osob, jeho obrat je nejvýše 10 miliónů EUR – namísto současných 7 miliónů EUR – nebo finanční bilance 10 miliónů EUR (dosud 5 miliónů EUR).

Mikropodnik zaměstnává méně než 10 osob a jeho obrat nebo bilance je 2 mil. EUR ročně. Všechny druhy podniků musí splňovat kritérium nezávislosti.

2.1.3 Definice MSP na základě zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, novela: 1/2004 Sb. (<http://www.ekoinfo.cz>)

Vláda České republiky schválila programy podpory malého a středního podnikání, které reagují na aktuální potřeby rozvoje malých a středních podniků v České republice. Cílem podpory malého a středního podnikání je umožnit fungování tohoto sektoru tak, aby přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství a jeho konkurenceschopnosti, ke snižování nezaměstnanosti a regionální, sociální a ekonomické diferenciaci, jako základních předpokladů ekonomického rozvoje společnosti. Příjemce podpory MSP vymezuje dle kritérií zákona č. 47/2002 Sb. tabulka č. 1.

Tabulka 1: Vymezení příjemců podpory dle přílohy I. anglické verze nařízení Komise (ES) č. 364/2004

Podnikatel splňuje	Počet zaměstnanců méně než	Čistý obrat za uzavřené účetní období v mil. EUR	Aktiva uvedená v rozvaze v mil. EUR	Trvalý pobyt a sídlo na území ČR	Je nezávislý
Střední podnikatel	250	50	43	ANO	ANO
Malý podnikatel	50	10	10	ANO	ANO
Drobný podnikatel	10	2	2	ANO	ANO

Zdroj: <http://www.ekoinfo.cz>

Tento zákon stanoví zásady pro poskytování podpory při zahájení podnikání, jakož i při upevňování ekonomického postavení malých a středních podnikatelů (dále jen „podpora“).

Žadatel o podporu musí mít trvalý pobyt nebo sídlo na území ČR. Tento zákon se nevztahuje na podpory poskytované do oblasti zemědělské a lesnické prvovýroby.

Malí a střední podnikatelé

- (1) Malý a střední podnikatel, který zahajuje podnikání, určí hodnoty uvedené v tabulce vlastním kvalifikovaným odhadem, a to pro první účetní období, ve kterém bude provozována podnikatelská činnost po celé účetní období.
- (2) Pro výpočet hodnot uvedených v tabulce se sčítají hodnoty týkající se nejen malého a středního podnikatele, ale i všech dalších osob, které ovládá, podílí-li se na jejich základním kapitálu nebo hlasovacích právech alespoň 25 %.

- (3) Malý a střední podnikatel je nezávislý, jestliže žádná jiná osoba nebo více osob společně, nemají 25 % a větší podíl na jeho základním kapitálu ani na jeho hlasovacích právech.
- (4) Pro zjištění počtu zaměstnanců je rozhodný průměrný přepočtený počet zaměstnanců za poslední uzavřené účetní období, který se vypočítá jako podíl celkového počtu hodin odpracovaných všemi zaměstnanci žadatele o podporu, zvýšený o neodpracované hodiny v důsledku čerpání dovolené na zotavenou, překážek v práci a pracovní neschopnosti, za niž jsou poskytovány dávky nemocenského pojištění, a celkového ročního fondu pracovní doby připadajícího na jednoho zaměstnance pracujícího na stanovenou týdenní pracovní dobu. (§ 83a zákoníku práce)
- (5) Čistým obratem se rozumí výnosy z prodeje vlastních výrobků a služeb po odečtení daně z přidané hodnoty na výstupu.

Počet zaměstnanců odpovídá počtu ročních pracovních jednotek, tj. počtu osob, které byly zaměstnávány na plný úvazek dotyčným podnikatelem během celého posuzovaného referenčního roku. Práce osob, které nepracovaly po celý rok, práce těch, kteří pracovali na částečný úvazek bez ohledu na dobu trvání, a práce sezónních pracovníků se počítají jako zlomkové hodnoty ročních pracovních jednotek.

Zaměstnanci se skládají z:

- a) zaměstnanců;
- b) vlastníků – vedoucích zaměstnanců;
- c) partnerů zapojeni do běžných činností v podniku, kteří těží z finančních výhod z podniku

Uční nebo studenti pracující v odborném výcviku se smlouvou o učebním poměru nebo o odborném výcviku se nepovažují za zaměstnance. Doba trvání mateřských nebo rodičovských dovolených se nepočítá.

2.2 Aktuální stav MSP v ČR¹

V roce 2004 byla Parlamentem ČR schválena novela zákona o podpoře malého a středního podnikání. Novelizovaný zákon byl publikován ve Sbírce zákonů č. 690/2004 dne 9.

12. 2004 s účinností dnem vyhlášení. Touto novelou zákona byla sjednocena definice malých a středních podniků s definicí Evropské unie pro tento sektor, která je platná od 1. 1. 2005.

Podíl počtu MSP na celkovém počtu podnikatelských subjektů, jejich podíl na zaměstnanosti i na ekonomických výsledcích celého národního hospodářství se přibližuje standardu zemí Evropské unie. To potvrzují i údaje uvedené v příloze č. 1 . (www.mpo.cz)

2.2.1 Vývoj počtu MSP

MSP představují důležitý segment národního hospodářství. Jejich význam pro ekonomiku dokumentují statistická data. Tabulka č. 2 dokumentuje strukturu aktivních MSP podle hospodářských oborů. Odtud lze vyvodit, že charakteristickým rysem malého a středního podnikání je veliká rozmanitost předmětu podnikání, tzn. působení v široké škále odvětví.

V České republice vlastnilo k 31.12. 2004 živnostenské oprávnění 1 983 tis. podnikatelů, z toho bylo 246 tis. právnických osob. Proti roku 2003 se celkový počet podnikatelů vlastnících živnostenská oprávnění zvýšil o 20 tis., tj. o 1 %. Počet těchto nově vzniklých podnikatelů dosáhl v roce 2004 počtu 75 tis. a 55 tis. podnikatelů vlastnících živnostenská oprávnění ukončilo svojí činnost.

Podle údajů ČSÚ vykazovalo podnikatelskou činnost k 31. 12. 2004 v ČR 992 132 MSP. Proti roku 2003 je to nárůst o 3 345 podniků, tj. 0,34 %. Proti roku 2003 došlo k nárůstu počtu MSP u všech rozhodujících odvětví s výjimkou sektoru peněžnictví a služeb. K největšímu absolutnímu nárůstu došlo v sektoru obchodu, a to celkem o 7 964 MSP.

Podíl počtu MSP na celkovém počtu podniků byl v roce 2004 celkem 99,85 %.

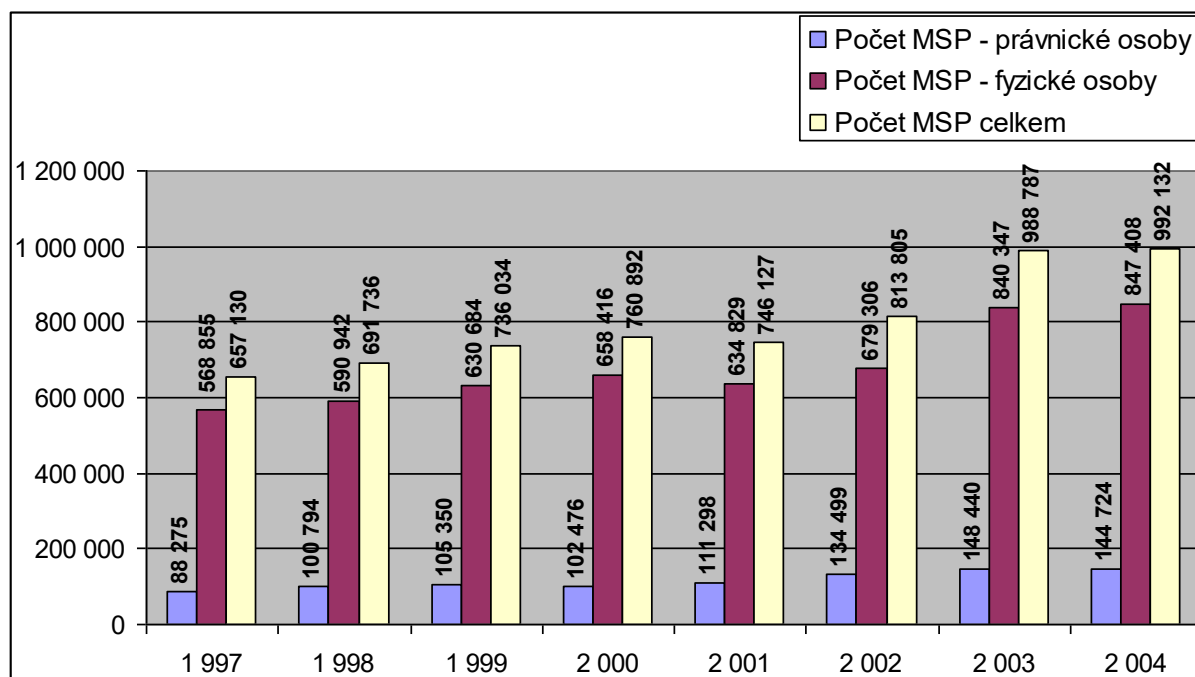
Tabulka 2: Počet ekonomicky aktivních MSP v roce 2004

2004	Počet podniků			Podíl počtu MSP na celkovém počtu podniků v ČR (%)
	Malé a střední PO s počtem 0-249 zam.	Podnikající FO	Celkem MSP	
Průmysl	25 687	133 263	158 950	99,42
Stavebnictví	6 457	92 818	99 275	99,93
Obchod	53 699	204 372	258 071	99,95
Pohostinství	4 742	47 630	52 372	99,97
Doprava	5 387	41 468	46 855	99,79
Peněžnictví	1 114	23 498	24 612	99,88
Služby	43 793	260 894	304 687	99,94
Zemědělství	3 845	43 465	47 310	99,90
Celkem	144 724	847 408	992 132	99,85

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

V grafu 1 je znázorněn vývoj počtu MSP v letech 1997-2004.

Graf 1: Vývoj počtu podnikajících MSP v ČR v letech 1997-2004

Zdroj: Důvodová zpráva MPO

2.2.2 Vývoj počtu zaměstnanosti v MSP

Dalším vhodným ukazatelem vlivu MSP na národní hospodářství je počet zaměstnaných osob v MSP. Malé a střední podniky s počtem méně než 250 zaměstnanců ve všech odvětvích národního hospodářství v ČR zaměstnávaly v roce 2004 61,50 % z celkového počtu zaměstnanců z těchto odvětví. Podíl zaměstnanců MSP na celkovém počtu zaměstnanců v ČR se v roce 2004 proti roku 2003 snížil o 0,71 %.

Celkový počet zaměstnanců MSP se v roce 2004 snížil proti roku 2003 o 62 tis.(3,16 %) na celkových 1 899 tis. zaměstnanců. K absolutnímu poklesu počtu zaměstnanců došlo v roce 2004 v průmyslu, stavebnictví, obchodu a v pohostinství. K absolutnímu nárůstu zaměstnanosti došlo v dopravě a v peněžnictví.

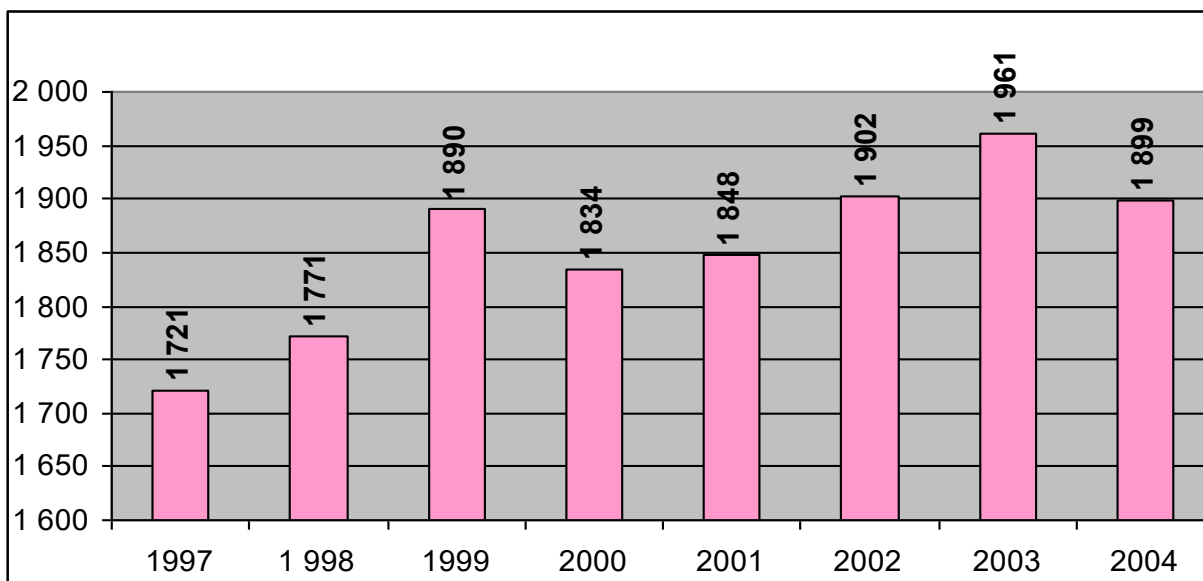
Tabulka 3: Počet zaměstnanců v MSP v roce 2004

2004	Počet zaměstnanců			Podíl zaměstnanců MSP na celkovém počtu v ČR (%)
	Malé a střední PO s počtem 0-249 zam.	Podnikající FO 0-249 zam.	Celkem MSP	
Průmysl	545	110	655	49,85
Stavebnictví	126	50	176	80,00
Obchod	278	109	387	78,18
Pohostinství	45	59	104	88,89
Doprava	62	33	95	32,20
Peněžnictví	11	5	16	23,53
Služby	258	80	338	78,60
Zemědělství	118	10	128	85,91
Celkem	1 443	456	1 899	61,50

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

V grafu 2 je uveden vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 1997-2004.

Graf 2: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 1997-2004

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

2.2.3 Vývoj výkonů v MSP

Zřejmě nejdůležitějším ukazatelem významu MSP v ekonomice je podíl na výkonu, který v roce 2004 dosáhl výše 2 932 979 mil. Kč a proti roku 2003 došlo ke zvýšení o 357 867 mil. Kč, tj. o 13,90 %. Meziroční nárůst v roce 2004 vykazují výkony v průmyslu, stavebnictví, obchodu, pohostinství, dopravě a ve službách, tj. v odvětvích podporovaných v programech podpory MSP. Podíl MSP v roce 2004 dosáhl 52,15 % na celkových výkonech podnikatelské sféry a proti roku 2003 se zvýšil o 0,14 %. Pokud porovnáme výkony na 1 zaměstnance v MSP došlo v roce 2004 oproti roku 2003 ke zvýšení o 17,62 %.

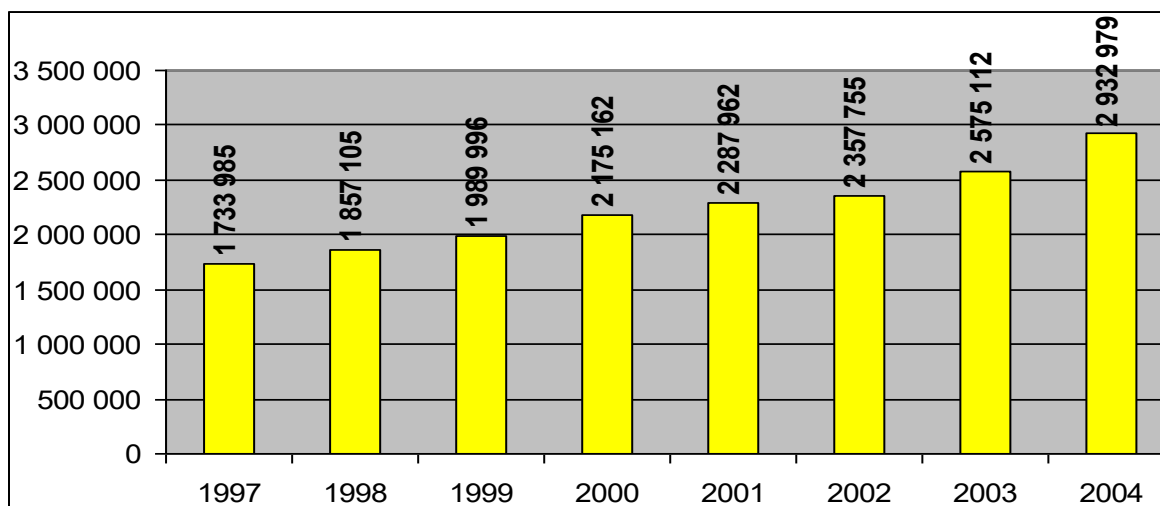
Tabulka 4: Výkony MSP

2004	Výkony (mil. Kč)			Podíl výkonů v MSP na celku v ČR (%)
	Malé a střední PO s počtem 0-249 zam.	Podnikající FO	Celkem MSP	
Průmysl	903 176	147 382	1 050 558	35,57
Stavebnictví	245 995	63 177	309 172	66,59
Obchod	439 141	101 865	541 006	84,17
Pohostinství	35 094	51 875	86 969	88,20
Doprava	162 494	73 071	235 565	47,97
Peněžnictví	19 038	9 605	28 643	15,11
Služby	419 380	130 763	550 143	86,98
Zemědělství	100 089	30 834	130 923	86,63
Celkem	2 324 407	608 572	2 932 979	52,15

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

V grafu 3 je uveden vývoj výkonů MSP v ČR v letech 1997-2004.

Graf 3: Vývoj výkonů MSP v ČR v letech 1997-2004

Zdroj: Propočty MPO z údajů ČSÚ

2.3 Výhody MSP

MSP disponují na domácím trhu i na zahraničních trzích řadou výhod oproti velkým podnikům. Na druhou stranu, z některých hledisek je jejich postavení nevýhodné.

Mezi hlavní **VÝHODY** MSP patří:

- **Pružné reagování na ceny** si u MSP vynucuje okolnost, že vzhledem k omezeným kapitálovým zdrojům vnímán mnohem citlivěji než velké podniky výkyvy trhu. Schopnost pružné reakce na tyto změny je dána zejména tím, že na rozdíl od velkých podnikatelských subjektů nejsou MSP zatěžovány existencí rozsáhlého investičního majetku, který by zužoval možnosti svého produkčního využití. Změna předmětu činnosti či výrobního programu pak nevyžaduje tak rozsáhlé zásahy od výrobní základny jako u velkých podniků.
- **Inovační kreativita** MSP je nezbytnou podmínkou jejich přežití na trhu. Na rozdíl od velkých podniků je v těchto podnicích méně omezujících organizačních prvků a více prostoru pro individuální iniciativu. Manažeři v MSP jsou inovovaným oblastem mnohem blíže než příslušní manažeři ve velkých podnicích a jsou na realizaci inovace podstatně více zainteresováni. Nutno však přiznat, že se jedná ponejvíce o inovaci nižšího řádu.
- **Vytváření nových pracovních příležitostí** probíhá především prostřednictvím MSP. Toto empirické zjištění se obvykle zdůvodňuje nižšími náklady na zřízení pracovního místa, přenecháváním méně ziskových aktivit velkými podniky a zakládáním vlastních podniků pracovníky propuštěnými z velkých podnikatelských subjektů pro nadbytečnost.

- **Odolnost proti hospodářské recesi** je větší u MSP než u velkých podnikatelských jednotek nejen pro jejich schopnost pružného reagování na změny. Za hospodářské recese se velké podniky zbavují hospodářských aktivit ztrátových či s nízkým ziskem, které mohou být pro MSP příležitostí pro využití produkčních kapacit.
- **Rychlost přijímání podnikatelských rozhodnutí** může být u MSP vyšší než u podniků velkých nejen kvůli kratším instančním cestám. Hlavní předností těchto podniků je totiž relativně úzký okruh vlastníků a jejich obvyklá účast na výkonném řízení podniku.

Vedle uvedených předností provázejí existenci MSP i některé **NEVÝHODY** vůči velkým podnikům. Jsou to především:

- **Omezené možnosti zaměstnávání odborníků ve správě a řídicí činnosti** jsou handicapem zejména malých, ale i středních podniků. Jejich správní a produkční povinnosti dané právním řádem, daňovými zákony a právními předpisy ochrany ŽP apod. jsou v podstatě stejné jako u velkých podniků. MSP mají ale pro tyto účely méně prostředků než velké podnikatelské jednotky, a kladou proto na řídicí pracovníky zvýšené odborné i časové požadavky.
- **Menší finanční síla** a s tím související horší dostupnost úvěrových zdrojů patří k slabým stránkám MSP proto, že nedostatek finančních prostředků je velkou bloádou vzniku nových podniků, dále pak znemožňuje rozvoji již existujících subjektů, které tak nemohou realizovat své cíle a inovační záměry.
- **Vyšší intenzita práce a méně příznivé pracovní podmínky** v MSP oproti podnikům velkým mají příčinu obvykle v omezeném kapitálovém zázemí těchto podniků a nutnosti obstát v tvrdém konkurenčním prostředí. Ve středních, ale zejména v malých podnicích je obvykle majitel vrcholovým manažerem a prostřední zájem maximalizovat svůj zisk jej vede nejen k vlastnímu vysokému pracovnímu nasazení, ale vyžaduje i intenzivní práci u zaměstnance.
- **Omezené možnosti získávání výhod z rozsahu produkce** plynou z nízké koncentrace a malých možností ve shromažďování výroby. MSP na rozdíl od podniků velkých mohou obvykle objednávat materiál jen v nižších množstvích, a nemohou tak získávat slevy a výhodnější dodací podmínky, které jsou poskytovány u velkých dodacích množstvích. Vzhledem k poměrně nízkému počtu zaměstnanců, zejména v malých podnicích, jsou tyto

podnikatelské jednotky mnohdy existenčně závislé na nalezení vhodných pracovníků s potřebnou flexibilitou, loajalitou a pocitem zodpovědnosti vůči zaměstnavateli.

- **Omezené prostředky na propagaci a reklamu** v MSP působí, že oproti podnikům velkým je pro ně obtížnější ovlivňovat své potenciální zákazníky. Svou produkci proto mohou umisťovat především na segmentech lokálního trhu. Nízké zdroje na propagaci tak negativně ovlivňují velikost obrátu a možnosti jeho růstu zvyšováním velikosti podniku (MALACH, 2005).

2.4 Ekonomický a sociální přínos MSP

Vlastníci MSP tvoří součást vrstvy obyvatelstva označované jako střední stav, který je považován za pilíř stability tržního hospodářství. S ohledem na tuto skutečnost můžeme odvozovat další pozitiva pro ekonomiku a společnost vyplývající z existence MSP.

Ekonomický a soc. přínos MSP je možno charakterizovat následujícími schopnostmi:

- zmírňují negativní důsledky strukturálních změn
- působí jako subdodavatelé velkých podniků
- vytvářejí podmínky pro vývoj a zavádění nových technologií
- vytvářejí pracovní příležitosti za nízkých kapitálových nákladů
- rychleji se adaptují na požadavky a výkyvy trhu, jsou zdrojem inovace a technologického pokroku

Ve dvacátém století byli autory 60 % všech velkých vynálezů nezávislí vynálezci nebo malé firmy. Vezmeme-li v úvahu, že v historii představovaly malé firmy 20 % výroby, je zcela evidentní, že jsou v oblasti inovace zhruba třikrát efektivnější než velké firmy. Malé firmy zřejmě poskytují větší prostor pro inovace, protože je v nich méně restriktivních organizačních prvků a větší individuální iniciativa. Uvádějí se ještě další čtyři důvody. Za prvé, v malých technologicky zaměřených firmách je inovace nezbytnou podmínkou přežití, zatímco velké firmy mají spíše tendenci udržovat pozici svého výrobku na trhu. Za druhé, manažeři malých, technologicky zaměřených firem jsou mnohem více zainteresováni na realizaci inovace. Za třetí, pro velké firmy může být z obchodních důvodů výhodné provádět

minimální technologické inovace. A za čtvrté, výzkumní pracovníci a vynálezci ve velkých firmách mají tendenci se specializovat. V malých firmách mají naopak tendenci k univerzálnosti. Specializace může inovaci omezovat. Čím širší znalosti vynálezce má, tím originálnější výsledky jeho inovace přináší (BARROW, 1996).

- zaměstnávají téměř 60 % aktivních pracovníků
- podílejí se více než na polovině HDP
- vyplňují okrajové oblasti trhu, které nejsou pro větší podniky zajímavé
- decentralizují podnikatelské aktivity a napomáhají tak rychlejšímu rozvoji regionů, menších měst a obcí.

Podíl MSP na ekonomice je bezesporu značný. jeho hodnocení by se však mělo vymanit z mýtu. Vzhledem k výše naznačeným nevýhodám může být jejich pracovní výkon podprůměrný. Cestou k získání synergického efektu, prohloubením dělby práce, je sdružování třeba i bez pevného spojení do větších produktivních systémů s vysokým podílem vědy a výzkumu a koncentrací kapitálu.

2.5 Cíle politiky rozvoje MSP

Možnost využití potenciálu MSP v ekonomice je do značné míry závislá na prostředí, kterým jsou obklopeny. Proto by se politika rozvoje MSP měla snažit vytvářet pro podnikatele co nejpříznivější prostředí a ovlivňovat negativní faktory rozvoje MSP, na které působí zejména:

- malá ekonomická síla v porovnání s velkými podniky
- obtížný přístup ke kapitálu omezující možnost financování rozvojových aktivit
- horší přístup k odbornému vzdělávání, nižší dostupnost potřebných informací a poradenských služeb
- obtížný přístup do odbytových sítí, omezení v odbytu hotových výrobků na domácím trhu a zvýšené náklady při jeho vývozu
- konkurence obchodních řetězců vytvářených kapitálově silnými firmami
- problematická vymahatelnost práva

- složitost a nepřehlednost legislativy
- slabá pozice v soutěži o veřejné zakázky
- platební nekázeň způsobující druhotnou platební neschopnost
- výše daňového zatížení
- vysoké administrativní zatížení

Z předcházejícího rozboru vychází i strategie na podporu MSP. Opatření se tak zaměřují na eliminaci těchto nevýhod, na vytváření vhodných legislativních a ekonomických podmínek, které posílí jejich konkurenceschopnost,lepší přístup ke kapitálu, které umožňují financování především rozvojových aktivit již existujících nebo teprve vznikajících MSP. Účelem politiky rozvoje MSP je definovat dále vztah státu k této části ekonomiky, včetně vymezení institucionálního rámce a způsobu jeho financování.

Dlouhodobým cílem politiky podpory MSP je „umožnit fungování sektoru malých a středních podniků tak, aby tento sektor přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství, jeho technologické úrovni a jeho konkurenceschopnosti, ke snižování nezaměstnanosti a k regionální, sociální a ekonomické diferenciaci jako základním předpokladům ekonomického rozvoje společnosti.“²

Měřítkem naplňování tohoto cíle je především vývoj podílu MSP na výstupech ekonomiky a na zaměstnanosti a porovnání jejich výsledků s hodnotami dosahovanými ekonomicky dlouhodobě nejúspěšnějšími státy světa a Evropy, a to jak za ekonomiku země, tak za jednotlivé regiony.

Úspěšnost naplňování tohoto cíle hodnotí Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR takto: „...sektor MSP v ČR je srovnatelný se zeměmi Evropské unie v podílu této kategorie firem na celkovém počtu podniků, na jejich výkonech a zaměstnanosti. Také podíl MSP na tvorbě HDP, dosahující více než 50 %, je možno srovnávat např. s Německem nebo Švédskem.“³ (MALACH, 2005).

---

¹ Podrobný přehled statistických údajů MSP za rok 2004 (celkem i dle odvětví) je uveden v grafu 1,2,3

² Politika podpory MSP na období do roku 2004, dle www.mpo.cz

³ Sektorový operační program Průmysl na léta 2001 až 2006, dle www.mpo.cz

2.6 Bariéry rozvoje MSP v ČR

Většina problémů se řeší v rámci podniku. Nicméně v MSP vyvstávají specifické problémy a překážky, které nelze jednoduše vyřešit v rámci podniku. Mezi nejvýznamnější negativní stimuly a brzdy podnikání obecně patří: nefunkční legislativa a justice, přemíra státní regulace a byrokracie, daňový systém, problémy se získáváním kapitálu, exportních firem, problémy se získáváním prostor pro podnikání apod. Některé z výše uvedených problémů mají plošný charakter a nejsou řešitelné silami regionu nebo menší územní jednotky.

2.6.1 Legislativa

Stejně rychle jako na počátku 90. let rostl v ČR počet podnikatelských subjektů, rostly také nároky na legislativu a justici. Velmi rychle vznikalo velké množství zákonů, které se snažily vytvářet podmínky pro tržní ekonomiku a její fungování. Avšak tvorba legislativy je něco zcela jiného než její interpretace, dodržování a schopnost vymáhání nároků. Pouze tento aspekt legislativy je měřítkem její funkčnosti. Pokud dovolání se práva nemá u nás standardní parametry a hrozba soudního sporu je prakticky neúčinná, pak je nutno mluvit o selhání jedné ze základních funkcí státu.

2.6.2 Státní regulace

Nadměrná regulace se může stát překážkou např. u způsobu registrace a testování nového výrobku, normy na ochranu spotřebitelů, nařízení o ochraně ŽP. Nepromyšlené a neprovázané normy, nekonzultované s podnikatelskými organizacemi pak zbytečně omezují potenciál MSP.

2.6.3 Získávání kapitálu

Nejzávažnější problém, se kterým se české MSP setkávají, je nedostatek a slabá dostupnost finančních zdrojů. Z hlediska MSP se situace na úvěrovém trhu od prvních let transformace ekonomiky změnila. Po počátečním liberálnějším přístupu k úvěrům se velké komerční banky vzdalují začínajícím podnikatelům, kteří pro ně představují rizikovou klientelu. Tato situace souvisí s obchodní politikou bank, které stále ještě preferují především krátkodobé a vysoké úvěry. Částečným řešením otázky nízkého přístupu ke kapitálu jsou programy pro MSP garantované státem. Dalším řešením by mohlo být vypracování programů garantovaných obcí, které by zohledňovaly specifika dané oblasti.

2.6.4 Daňové zatížení podnikatelů

DRÁBEK (HK ČR) uvádí: Zatímco v zemích EU průměrná daňová zátěž pozvolna klesá, v České republice tomu tak není. Vysoké daňové zatížení se projevuje jako výrazný negativní faktor v rozvoji ekonomiky, komplikuje výběr a správu daní kvůli větším daňovým nedoplatkům a způsobuje přesun ekonomických aktivit do států s příznivějším daňovým systémem nebo do sféry šedé a černé ekonomiky. Rovněž složitost úpravy správy daní a poplatků neúměrně komplikuje situaci podnikatelů. Nízké daně, jednoduchý systém jejich výběru naopak vedou k rozvoji podnikání a lákají i zahraniční investory.

DRÁBEK říká: „Hospodářskou radu vlády jsem upozornil také na trvale se zvyšující daňové zatížení fyzických osob, k němuž dochází především díky zvýšení minimálního základu daně, zvýšením vyměřovacího základu pro platbu sociálního a zdravotního pojištění a v neposlední řadě také revalorizování daňových pásem.“

SOUSTAVA DANÍ V ČR

V ČR upravuje daně Zákon č. 212/1992 Sb., o soustavě daní. Základní dělení daní je uvedeno v tabulce 5.

Tabulka 5: Soustava daní v ČR

DANĚ	
Přímé	Nepřímé
Daň z příjmů fyzických osob	Daň spotřební
Daň z příjmů právnických osob	Daň z přidané hodnoty

Daň z nemovitostí	
Daň silniční	
Daň darovací	
Daň z převodu nemovitostí	

Zdroj: www.finance.cz

V další části je specifikována pouze daň z příjmů FO a PO.

DAŇ Z PŘÍJMŮ

Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb., Zákon o daních z příjmů. Poslední změny: dle zákona č. 217/2005 účinné od 1. 8. 2005.

Tento zákon upravuje daň z příjmů fyzických a právnických osob, které jsou po DPH nejdůležitějším zdrojem příjmů státního rozpočtu České republiky.

✓ Daň z příjmů FO

Daň z příjmů FO konkrétně vymezuje část I. (§2 – 16) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob (<http://www.mesec.cz>)

Daň z příjmů platí dvě skupiny osob a podle toho, do jaké skupiny patří, jsou také zdaňovány jejich příjmy. První skupinu tvoří tzv. rezidenti. Jsou to občané s trvalých bydlištěm na území ČR, popřípadě občané, kteří se v ČR „obvykle“ zdržují (alespoň 183 dní v roce). Ti podléhají dani z příjmů svými celosvětovými příjmy. Druhá skupina se označuje jako tzv. nerezidenti. Sem patří občané, kteří v ČR bydliště nemají, ale zdržují se obvykle v ČR pouze za účelem studia nebo léčení. Ti odvádějí daň pouze z příjmů dosažených na území ČR.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů dále specifikuje:

- předmět daně z příjmů FO (§3)

- osvobození od daně (§4)
- základ daně a zdaňovací období (§5)
- nezdanitelné části základu daně (§15)
- sazby daně z příjmů FO (§16)

Sazby daně z příjmů FO vymezuje tabulka č. 6.

Tabulka 6: Přehled míry zdanění FO

Základ daně od Kč	Základ daně do Kč	Daň	Ze základu přesahujícího Kč
0	121 200	12 %	0
121 200	218 400	14 544 Kč + 19 %	121 200
218 400	331 200	38 012 Kč + 25 %	218 400
331 200	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200

Zdroj: <http://www.finance.cz>

✓ Daň z příjmů PO

Daň z příjmů PO konkrétně vymezuje část II. (§17 – 21) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Poplatníci DPPO (§17)

Poplatníky daně z příjmů PO jsou osoby, které nejsou fyzickými osobami, a i organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu (dále jen „poplatníci“). Od daně se osvobozuje ústřední banka ČR. Poplatníci, kteří mají na území ČR své sídlo nebo místo svého vedení, kterým se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen (dále jen „sídlo“), mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdroje na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Poplatníci, kteří nemají na území České republiky své sídlo, mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území ČR.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů dále specifikuje:

- zdaňovací období (§17a)
- předmět daně (§18)
- osvobození od daně (§19)
- základ daně a položky snižující základ daně (§20)
- základní sazbu daně (§21)

Tabulka 7 profiluje postupné snižování sazby daně z příjmů PO.

Tab. 7: Přehled ročních sazeb DPPO

Rok	Sazba daně
2004	28 %
2005	26 %
2006	24 %

Zdroj: <http://www.finance.cz>

2.7 Charakteristika podpor malého a středního podnikání

2.7.1 Obecné podmínky pro poskytování podpor v ČR

Podpory ČR jsou poskytovány vybraným žadatelům na smluvním základě. Zmíněná smlouva obsahuje druh a rozsah podpory a zároveň sankce za nesplnění podmínek programu. Jednotlivé programy mají výběrový charakter. To znamená, že na ně neexistuje právní nárok, a to ani v případě splnění všech zadaných podmínek. O konečném rozhodnutí poskytnutí podpory podnikatelskému subjektu rozhoduje ČMZRB. Ta také dále vychází z celkového množství a kvality ostatních projektů a z finančních možností programů.

Všechny podpůrné programy jsou určeny pro podnikatelské subjekty se sídlem na území ČR. Účast těchto podnikatelských subjektů v programech je omezena jejich velikostí danou počtem zaměstnanců v době podání žádosti o poskytnutí podpory. Tuto vymezuje

každý jednotlivý program specificky. Pokud je součástí podnikatelského projektu nákup další již existující provozní jednotky, započítávají se její zaměstnanci do počtu zaměstnanců žadatele.

Další kritérium, které musí žadatel o podporu splňovat, je kritérium nezávislosti. Tj. 25 % a více kapitálu nebo hlasovacích práv nesmí vlastnit jeden podnik nebo společně několik podniků s 250 a více zaměstnanci.

Předkládaný podnikatelský projekt (záměr, plán) musí mít charakter průmyslové, stavební nebo řemeslné výroby, služeb (vč. zdravotnických či lékárenských), obchodu a osobní hromadné dopravy regionálního významu (s výjimkou taxislužby). V případě investičních úvěrů se poskytuje podpora především na nákup know-how, pozemků, budov, strojů apod. U většiny programů lze tento úvěr použít maximálně do 40 % z jeho objemu na zásoby, pohledávky a úhradu jiných provozních N.

2.7.2 Programy podpory v ČR

Vláda České republiky schválila dne 24. listopadu 2004 usnesením č. 1159 nové programy podpory malého a středního podnikání s platností na roky 2005 a 2006. Jsou to programy **ZÁRUKA, TRH, PROGRES, PORADENSTVÍ, DESIGN, ALIANCE a ZASTOUPENÍ**. Tyto programy reagují na aktuální potřeby rozvoje malých a středních podniků v České republice. Jsou zaměřeny na podporu podnikatelů formou záruky za bankovní úvěry, podporu podnikatelů z regionu hlavního města Prahy, podporu poradenství, podporu fyzických osob a podporu služeb zaměřených na vývoz. Na tyto programy je v roce 2005 vyčleněno z rozpočtové kapitoly MPO celkem 550 mil Kč.

Cílem podpory malého a středního podnikání je umožnit fungování tohoto sektoru tak, aby přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství a jeho konkurenceschopnosti, ke snižování nezaměstnanosti a regionální, sociální a ekonomické diferenciaci, jako základních předpokladů ekonomického rozvoje společnosti. Společně s programy Operačního programu průmysl a podnikání a Společným regionálním operačním programem vytvářejí nové programy komplexní podpory MSP.

Tabulka 8: Plošné programy podpory MSP

Název programu	Popis programu	Poskytovatel podpory
Záruka	Cílem programu je pomocí zvýhodněných bankovních záruk k bankovnímu úvěru, leasingu, rizikovému a rozvojovému kapitálu, záruk za návrhy do obchodních veřejných soutěží a záruk za provozní úvěry usnadňovat realizaci podnikatelských projektů MSP zaměřených na investice	ČMZRB
Trh	Cílem je podpořit získávání certifikace ISO malými a středními podnikateli podnikajícími na území České republiky, zvyšující jejich konkurenceschopnost	ČMZRB
Progres	Cílem programu je pomocí podpory ve formě podřízených úvěrů umožnit realizaci rozsáhlejších rozvojových podnikatelských projektů MSP, pro které je bariérou externího financování nižší vlastní kapitálová vybavenost nebo omezená možnost poskytnout zajištění úvěru.	ČMZRB
Poradenství	Cílem programu je umožnit osobám připravujícím se na zahájení podnikání a malým a středním podnikatelům v ČR získat cenově zvýhodněné	Design Centrum ČR

	všeobecné vzdělávání a cenově zvýhodněné poradenské služby externích poradců.	
Design	Cílem programu je poskytovat podporu MSP při začleňování designu do jejich podnikatelské strategie, napomáhat při výběru vhodného designéra, vytvořit podmínky pro účinnou spolupráci designéra s podnikatelem, přispět na úhradu finančních nákladů na vytvoření autorského díla a propagovat takto vzniklé nové produkty s kvalitním designem.	Design Centrum ČR
Aliance	Cílem programu je zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podnikatelů na zahraničních trzích	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Zastoupení	Cílem programu je získávání informací o zahraničních trzích prostřednictvím zahraničních zastoupení malých a středních podniků mimo členské země EU.	CzechTrade
Konkurenceschopnost	Agentura CzechInvest vyhlásila Program Konkurenceschopnost na podporu malých a středních podniků, který jim pomůže získat finanční příspěvek na poradenské služby a vylepšit tak současnou pozici vůči domácí i zahraniční konkurenci. Žadatel musí splňovat požadované OKEČ, mezi které patří průmyslová výroba, stavebnictví a další služby vymezené v přihlášce programu. Příspěvek je poskytován do výše 50 % ceny uznatelných nákladů na poradenské služby, které se mohou týkat oblastí: strategického plánování podniku, strategického řízení marketingu, operativního řízení podniku, marketingu a prodeje, rozvoje lidských zdrojů, školení atd. Minimální částka příspěvku je 72 000,- Kč, maximální částka je 2 250 000,- Kč.	CzechInvest

2.8 Podpora inovačních a konkurenceschopných podniků v krajích ČR

Podpora inovačních malých a středních podniků je důležitá, protože inovace je jedna z možností jak zvýšit jejich konkurenceschopnost. Kromě inovačních aktivit je další možností kooperace těchto podniků včetně tvorby klastrů.

2.8.1 Co jsou to klastry?

Pro účely tohoto dokumentu používáme definici OECD, která uznala klastry jako významný nástroj pro rozvoj konkurenceschopných ekonomik. Definiuje klastry jako "sítě vzájemně provázaných podniků, institucí produkujících znalosti, podpůrných institucí (např. centra pro transfer technologií, vědeckotechnické parky apod.) a zákazníků propojených do výrobního řetězce, který vytváří přidanou hodnotu. Koncepce klastrů přesahuje networking podniků, jelikož pojímá všechny formy sdílení znalostí a výměny a také přesahuje tradiční sektorovou analýzu."

2.8.2 Definice klastrů

Koncepce klastrů není nová. Již v roce 1890 si vlivný britský ekonom Alfred Marshall všiml, že průmyslové obory jsou často geograficky koncentrovány a získávají významný prospěch z externalit, jako jsou úspory z rozsahu a tzv. "přelévání" (spillovers), generovaných těmito koncentracemi. Tyto externality vznikají v důsledku:

- **přilákání a rozvoje příbuzných oborů** poskytujících specializované vstupy a služby (včetně výrobců specializovaného zařízení pro daný průmysl)
- **vytváření rezervoáru specializovaných pracovních sil** se všemi dovednostmi, znalostmi a know—how potřebným pro dané odvětví
- **šíření nápadů, znalostí a technických postupů** mezi podniky v rámci odvětví
- **vytvoření "průmyslové atmosféry"** se souborem formálních a neformálních pracovních praktik, zvyků, tradic, sociálních hodnot a specializovaných institucí, které umožňují danému průmyslu, aby se inovoval a efektivně fungoval.

Pokračovatelem této a dalších prací se v moderní ekonomické teorii stal Michael Porter, profesor Harvard Business School a uznávaný expert na konkurenceschopnost, svou publikací z roku 1990 nazvanou "Konkurenceschopnost národů".

V této práci definuje klastry jako " ... geografickou koncentraci vzájemně propojených podniků, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb, podniků v příbuzných oborech a přidružených institucí zvláště těch, které spolu soutěží ale také spolupracují".

3. CÍL a METODIKA

3.1 Cíl bakalářské práce

Cílem bakalářské práce bylo zanalyzovat současný stav malého a středního podnikání v Jihočeském kraji, zjistit možnosti dalšího rozvoje a navrhnout vhodné programy podpory MSP v Jihočeském kraji.

3.2 Použité metody

V bakalářské práci jsem použila klasické statistické metody, vedla rozhovory s pracovníky Jihočeské hospodářské komory a charakteristika kraje je doplněna SWOT analýzou.

3.3 Zdroje dat

Potřebné materiály jsem získala z odborné literatury uvedené v přehledu použité literatury, dále jsem využila informační zdroje Jihočeské hospodářské komory, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva pro místní rozvoj. Konkrétnější a aktuálnější informace jsem čerpala z webových stránek uvedených institucí a příslušných právních předpisů. Dalším důležitým zdrojem informací pro mě bylo setkání se zástupci Jihočeské hospodářské komory.

3.4 Struktura bakalářské práce – 4 hlavní části:

- **Literární přehled** definuje malé a střední podnikání, informuje o významu a funkci MSP v ekonomice a stručně vymezuje legislativu a právo vztahující se ke vzniku sektoru MSP.
- **Charakteristika Jihočeského kraje** informuje o základních rysech a vlastnostech regionu. Navazuje obecná charakteristika kraje a aktuální stav MSP v Jihočeském kraji.
- **V charakteristice hospodářských komor a dalších institucí** se zmiňují o několika institucích, které zajišťují podporu MSP. Podrobněji je zde popsána činnost Hospodářských komor.
- **Závěr** je určen porovnávání cílu a výsledků bakalářské práce. V této části jsem uvedla celkové zhodnocení podmínek rozvoje MSP a nechybí zde ani možné návrhy a opatření.

7. CHARAKTERISTIKA REGIONU – JIHOČESKÝ KRAJ

4.1 Charakteristika Jihočeského kraje

Jihočeský region zahrnuje území okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Z historie byl region vnímán především jako zemědělská oblast se známým rybníkářstvím a lesnictvím. Na začátku tohoto století se začala intenzivně rozvíjet průmyslová výroba, jejímž vlivem se region začal měnit v zemědělsko-průmyslovou oblast. Příhraniční charakter regionu, který byl do devadesátých let negativem, se změnil v současnosti v přednost, neboť lze využít potenciál blízkosti zemí EU a možnosti rozvoje přeshraniční spolupráce.

Kraj představuje geograficky uzavřený celek, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina s Českobudějovickou a Třeboňskou pánví. Na jihozápadě je obklopena Šumavou, na severozápadě výběžky Brd, na severu Středočeskou žulovou vrchovinou, na východě Českomoravskou vrchovinou a na jihovýchodě Novohradskými horami. Kraj má rozlohu 10056 km², což je 12,8% rozlohy ČR. Převážná část území leží v nadmořské výšce 400 - 600 m. Nejvyšším místem je šumavský vrchol Plechý (1 378 m), místem s nejnižší nadmořskou výškou je hladina Orlické přehrady (330 m).

Území kraje náleží do povodí horní a střední Vltavy s přítoky Otavou, Lužnicí, Malší, Blanicí a mnohými dalšími. V minulosti zde bylo vybudováno více než 7 000 rybníků, jejichž celková výměra dnes představuje více než 30 tis. hektarů. Největšími z nich jsou rybníky Rožmberk s rozlohou 490 ha, Bezdrev se 450 ha a Horusický rybník se 415 ha, které jsou

zároveň největšími rybníky v České republice. Kromě toho byla na území kraje vybudována velká vodní díla Lipno (největší vodní plocha v České republice 4 870 ha), Orlík s rozsáhlými rekreačními oblastmi a také Římov, který zásobuje pitnou vodou značnou část kraje. V posledních letech byla v souvislosti s výstavbou jaderné elektrárny Temelín vybudována vodní nádrž Hněvkovice.

Jihočeský kraj je krajem s nejmenší hustotou zalidnění z celé České republiky, zalidnění kraje je značně nerovnoměrné. V pěti největších městech žije více než třetina obyvatel. Největším městem jsou Č. Budějovice s téměř 100 tisíci obyvateli, které jsou přirozeným centrem kraje. Tábor (37 tis. obyvatel), Písek (30 tis. obyvatel), Strakonice (25 tis. obyvatel) a Jindřichův Hradec (23 tis. obyvatel). Celkem je v kraji v současné době 623 samosprávných obcí s téměř 2 000 osadami.

Kraj se stává významnou rekreační a turistickou oblastí. Cestovní ruch se stává novým podnikatelským odvětvím s největším nárůstem podílu na podnikatelských aktivitách v kraji.

Města a obce kraje navázala řadu partnerských vztahů s městy v sousedních zemích - v Rakousku a Německu. Tyto vztahy jsou dobrým základem pro rozvoj regionální spolupráce mezi Jihočeským krajem a sousedními zahraničními regiony.

Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích je vymezen územím okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor.

Rozloha:	10 056 km ² , tj. 12,8 % rozlohy ČR
Nadmořská výška:	převážná část území 400 – 600 m
Nejvyšší místo:	šumavský vrchol Plechý (1378 m)
Nejnižší místo:	hladina Orlické přehrady (350 m)
Počet obcí:	623
Statut města:	má 43 obcí
Počet obyvatel:	kraj celkem 625 267
Hustota osídlení:	62 obyvatel na km ² – nejnižší v ČR

Tabulka 9: Počet obyvatel v jednotlivých městech

MĚSTO	POČET OBYVATEL
-------	----------------

České Budějovice	99 708
Český Krumlov	14 756
Jindřichův Hradec	23 000
Písek	30 000
Prachatice	11 859
Strakonice	25 000
Tábor	36 182

Zdroj: internetové stránky jednotlivých měst

4.2 Přehled silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení

Tabulka 10: SWOT analýza JČK

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> geografická poloha kraje a jeho rozloha historický rozvoj ekologie a vysoká kvalita životního prostředí geografické i věkové rozvrstvení populace nižší náklady na podnikání v komparaci se sousedícími regiony rozvoj moderních disciplín v progresivních inovačních oborech (v oblasti automatizace výroby, ŽP, potravinářství, informačních technologií, medicínských oblastech a ve strojírenství) 	<ul style="list-style-type: none"> struktura a kapacita vysokého školství (vysoké zastoupení společenských věd) neodpovídá poptávce firemní sféry po lidských zdrojích hustota osídlení a klesající tendence počtu obyvatel absence monitorujícího a hodnotícího systému inovační kapacity kraje – <i>benchmarking</i> dopravní napojení JČK
PŘÍLEŽITOSTI a OHROŽENÍ	
<p>V zásadě všechny příležitosti se mohou v případě jejich nezachycení velmi rychle změnit na závažné hrozby pro celý kraj</p> <ul style="list-style-type: none"> zárodky rozvoje vysokého technického školství v regionu vyvolané potřebou podnikatelské sféry rozšíření EU příležitost articipace kraje na fondech EU z pozice regionu členského a slabého (dle průměru HDP i po rozšíření) 	

- příležitost využití jedinečného přírodního prostředí pro rozvoj cestovního ruchu a lázeňství
- rozvoj inovační infrastruktury servisního charakteru a její rostoucí význam v souvislosti s připraveností regionu na aplikovanou politiku EU vedoucí k naplnění lisabonských cílů

Zdroj: www.rera.cz

4.3 Aktuální stav MSP v Jihočeském kraji

MSP představují důležitý segment národního hospodářství. Jejich význam pro ekonomiku dokumentují statistická data.

Tabulka 11: Počet podnikatelských subjektů dle počtu zaměstnanců zapsaných v RES v Jihočeském kraji k 31.12.2003, v 1. pol. 2004 a k 31.12.2004

ROK	VELIKOST PODNIKU								
	0	1 – 5	6 – 9	10 – 19	20 – 24	25 – 49	50 – 99	100 – 199	200 – 249
2003	93 371	11 225	1 634	1 625	399	786	436	175	28
1. pol. 2004	91 145	11 359	1 632	1 605	399	780	424	175	28
Změna % 1. pol. 2004/2003	97,6	101,2	99,9	98,8	100	99,2	97,3	100	100
2004	86 825	11 212	1 672	1 618	418	815	450	185	33
Změna % 2004/2003	93,0	99,9	102,3	99,6	104,8	103,7	103,2	105,7	117,9

Zdroj: Bednářová, D.: Agricultural economics, 2005

Z tabulky 1 je patrné, že v 1. pololetí roku 2004 ubylo drobných podnikatelů bez zaměstnanců a to o 2 226 subjektů. Úbytek živnostníků není pouze v Jihočeském kraji, jedná se o celorepublikový úkaz. Většina podnikatelů ukončila nebo přerušila svojí živnost z důvodů zavedení minimálního základu daně, kterou mají platit, i když jsou ve ztrátě. Živnostníci si dále stěžují také na složitost zákonů, zvyšující se konkurenci nebo nemožnost

obstát na trhu proti větším firmám. Dalším důvodem je i jejich nepřípravenost na vstup do EU. Nepřípravenost drobných podnikatelů potvrzuje i výzkum, provedený v roce 2003 v Jihočeském regionu (JELÍNKOVÁ, 2004). Další skupinou, kde byl zaznamenán větší úbytek jsou firmy s počtem zaměstnanců od 50 do 99. Během první poloviny roku 2004 činil úbytek těchto firem 2,7 %. Zde se však jedná, podle informací Jihočeské hospodářské komory, jednak o spojení českých firem se zahraničními podnikateli a tím o přesun do jiné velikostní kategorie nebo o uzavření poboček větších firem. U ostatních subjektů zůstává počet buď stejný, nebo se liší jen nepatrně.

Situace na konci roku 2004 je oproti prvnímu pololetí odlišná. Počet drobných podnikatelů bez zaměstnanců se snížil, ve srovnání s koncem roku 2003 o 7 %. K nepatrnému poklesu došlo i u podnikatelů s počtem zaměstnanců 1 – 5 a 10 – 19. U podnikatelů s počtem zaměstnanců 1 – 5 jsou důvodem hlavně finanční problémy a v některých odvětvích i zvyšující se konkurence. Nepatrný úbytek podnikatelů s počtem zaměstnanců 10 – 19 je možné zdůvodnit i nedostatečnou připraveností na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů, které mohou být efektivním nástrojem, vedoucím ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti. U ostatních kategorií se počet podnikatelských subjektů zvýšil. K výraznému zvýšení došlo zvláště u kategorie s počtem zaměstnanců 200 – 249. Svou roli zde sehrává vstup zahraničního kapitálu z Rakouska a Německa.

Velkou pomocí pro podnikatele je v Jihočeském kraji Jihočeská hospodářská komora, která pro podnikatele připravila řadu zajímavých služeb a činností. Členství je dobrovolné a členové jsou zvýhodněni výraznými slevami na veškeré akce pořádané komorou. Problémem je zde sice stoupající, ale stále nízký počet jejich členů, jak uvádí tabulka 12.

Tabulka 12: Vývoj počtu organizací a členů Jihočeské hospodářské komory v Jihočeském kraji

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Počet organizací celkem	126 980	128 079	133 245	134 950	141 375	142 796
Počet členů JHK celkem	-----	310	450	712	968	1 089

Zdroj: Bednářová, D.: Agricultural economics, 2005

Šetření provedené v roce 2003 (BEDNÁŘOVÁ, 2003) ukázalo, že většina podnikatelů sice ví o existenci Jihočeské hospodářské komory, ale ne všichni zatím pocítují potřebu s ní spolupracovat. Rovněž předpokládají, že tato instituce slouží a je přínosná hlavně pro podnikatele s větším počtem zaměstnanců. V tomto případě je pravděpodobné, že úvahy vycházejí z nedostatečné informovanosti drobných podnikatelů o její činnosti. Od hospodářské komory očekávají podnikatelé pomoc hlavně v případě vzniklých problémů, dále pomoc při navazování kontaktů a poradenskou činnost.

V posledních letech dochází k rozvoji technologicky náročnějších výrob. Vlivem ať už konkurenčních tlaků, lepší finanční situace či vlivem působení zahraničních vlastníků některým firmám dochází ke zvyšování podílu prostředků na inovační aktivity, tedy i na výzkum a vývoj.

Z charakteristiky JČK je patrné, že nejde o průmyslový region. Velký význam zde má právě rozvoj MSP. Po vstupu ČR do EU zde působily instituce, které měly za úkol pomáhat MSP v přípravě na vstup do EU. Dnes je úkolem těchto institucí podporovat MSP v jejich rozvoji, inovačních aktivitách a zvýšení konkurenceschopnosti. Právě inovace jsou jedna z možností rozvoje firem a jejich prosazení se na národních i mezinárodních trzích.

Dalším významným nástrojem zvyšování konkurenceschopnosti a podpory inovací, přenosu informací a získávání nových poznatků je tvorba klastrů. Finanční otázka MSP pomáhají řešit programy podpory MSP.

7. NÁVRH ROZVOJE MSP V JIHOČESKÉM KRAJI

5.1 Inovační aktivity

Inovační aktivity v Jihočeském kraji se nacházejí v oblasti automatizace výroby, v oblasti životního prostředí, potravinářství, energetiky, alternativních zdrojů energie a energetických úspor, v oblasti informačních technologií, v medicíně a biotechnologických oblastech a ve strojírenství. Ve firmách dochází k využívání nových technologií pro zefektivňování vnitřních procesů, pro oblast energetických úspor, omezení škod na životním prostředí atd. Firmy často uvádějí jako inovaci i zavedení ISO norem. V těchto případech se jedná o navržení a použití inovovaných výrobních procesů, díky nimž dochází k zproduktivnění výroby a snížení nákladů. V rámci terénního šetření provedeného Jihočeskou hospodářskou komorou u vybraných inovačních firem bylo zjištěno, že více jak 90 % považuje úroveň zavádění inovací ze své pozice jako uspokojivou či velmi dobrou. Musí se však vycházet ze skutečnosti, že z celkového počtu firem v kraji tvoří podíl inovačních firem 30 %.

Mezi **nejzávažnější faktory**, které ovlivňují zavádění inovací v Jihočeském kraji patří:

- nedostatek kvalifikovaných pracovníků na trhu práce
- nedostatečné vlastní výzkumné kapacity
- nedostatečná kapacita pro administraci programů podpory inovací
- chybějící finanční prostředky
- u menších firem je to také přetížení řešením operativních existenčních problémů

Inovující firma by měla vykazovat **charakteristické vlastnosti**, které mohou být seskupeny do dvou hlavních kategorií:

- **strategické schopnosti** – dlouhodobý pohled, schopnost rozeznat a předvídat tržní trendy, ochota a způsobilost přijímání veškerých potřebných informací
- **organizační schopnosti** – smysl pro risk a schopnost jeho zvládnutí, interní spolupráce mezi jednotlivými provozními odděleními a externí spolupráce s veřejným výzkumem, poradenstvím, zákazníky a dodavateli, zapojení firmy do procesu změny a investice do lidských zdrojů

5.1.1 Přehled inovačních institucí

V JČK působí rovněž i **celostátně aktivní organizace** jako je:

✓ **CzechInvest**

je výkonnou jednotkou Ministerstva průmyslu a obchodu a současně implementační agenturou pro Operační program Průmysl a podnikání. Je zatím nejaktivněji působícím subjektem na poli podpory inovačního podnikání, neboť poskytuje přímou finanční podporu jak pro jednotlivé investiční projekty v této oblasti, tak i firmám, které se zaměřují na zakládání technologických center.

✓ **Úřady práce**

jsou potenciálními poskytovateli pracovní síly a pro rok 2005 i zdrojem financování pro rozvoj lidských zdrojů. Jsou implementační jednotkou pro Operační program Rozvoj lidských zdrojů, jehož garantem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

✓ **Akademie věd ČR**

ústavy Akademie věd působí jako poskytovatelé výstupů základního i aplikovaného výzkumu

Nejvýznamnější **instituce**, které podporují inovační aktivity v JČK:

✓ **Jihočeská univerzita**

je společně s Jindřichohradeckou fakultou pražské VŠE základními články inovační infrastruktury v kraji, neboť tyto ústavy poskytují kvalifikovanou pracovní sílu v podobě absolventů jednotlivých studijních oborů a současně přispívají k výzkumné a vědecké činnosti v těsné spolupráci s ústavu Akademie věd ČR.

✓ **Jihočeská hospodářská komora**

iniciovala proces podpory inovačního podnikání v Jihočeském kraji a v rámci Akčního plánu programu územního obvodu Jihočeského kraje vypracovala strategický dokument „Rámec regionální inovační strategie JK“, který analyzuje všechny aspekty podpory, spolupráce a koordinace v této problematice.

✓ **Regionální rozvojová agentura (RERA a.s.)**

má široké spektrum činností, do kterého se především během roku 2004 začlenila i činnost v oblasti inovací a inovačního podnikání. Zaměřuje se z větší části na zpracování inovačních projektů, respektive projektů zaměřených na získání financí pro inovační aktivity. V polovině roku 2004 se také stala oficiálním zástupcem Agentury pro inovační podnikání.

5.1.2 Charakteristika významných inovačních institucí

✓ **Hospodářská komora České republiky (HK ČR)**

První právní úprava ČR o komorách pochází z roku 1920, kdy činnost komor (hospodářských a živnostenských) byla převážně informační. V meziválečném období působily hospodářské a živnostenské komory v následujících městech: Praha, České Budějovice, Plzeň, Cheb, Liberec, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava. Zásadní zvrát v působení těchto komor nastal v roce 1948. Došlo ke zrušení výše jmenovaných komor a jejich působnost převážně v oblasti zahraničního obchodu přešla na spolek Československá obchodní a průmyslová komora (ČSOPK). V následujících letech prodělala tato komora řadu změn. Jedna z nejvýraznějších změn nastala v roce 1992 rozdělením ČSFR na dvě republiky, čímž došlo i k rozdělení ČSOPK, současně došlo i ke vzniku Hospodářské komory České republiky (HK ČR). Na základě právní úpravy z roku 1994 došlo ke sloučení ČSOPK a HK ČR pod název Hospodářská komora ČR. Od 1.1.1995 se tak Hospodářská komora stala právním zástupcem ČSOPK.

„Úkolem hospodářské komory je dosažení konsensu všech podnikatelů vůči ostatním subjektům, zejména vůči státním orgánům, odborům, jiným organizacím a vůči zahraničí.“
(KONEČNÁ, 1993)

Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře ČR

Hospodářská komora ČR je zřízena k podpoře podnikatelských aktivit mimo zemědělství, potravinářství a lesnictví, k prosazování a ochraně zájmů a zajišťování potřeb svých členů.

Komory jsou sdruženími podnikatelů (právnických i fyzických osob) přijatých za jejich členy. Jsou právníckými osobami a zapisují se do obchodního rejstříku. Sídlem hospodářské komory je hlavní město Praha. Komory tvoří okresní komory, v hlavním městě Praze obvodní komory a začleněná živnostenská společenstva.

Členy hospodářské komory mohou být právnícké a fyzické osoby, které mají sídlo nebo bydliště na území ČR, provozují podnikatelskou činnost s výjimkou činnosti v zemědělství, potravinářství a lesnictví a nejsou profesně organizovány podle jiného zákona.

Při Hospodářské komoře ČR působí jako stálý rozhodčí soud Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR.

Služby HK dle zákona č. 301/1992 Sb.

Komory v rámci své působnosti zejména:

- poskytují svým členům poradenské a konzultační služby v otázkách spojených s podnikatelskou činností,
- vydávají vyjádření podle zvláštních předpisů a odborná stanoviska,
- organizují vzdělávací činnost a spolupracují s orgány státní správy v zajišťování informačního servisu, profesního vzdělávání a forem rekvalifikace a při řešení problémů zaměstnanosti,
- na základě předchozího souhlasu členů zabezpečují propagaci a šíření informací o jejich podnikatelské činnosti,
- dbají, aby členové komor vykonávali podnikatelskou činnost odborně a v souladu s obecně závaznými právními předpisy,
- navazují a rozvíjejí styky s komorami a odbornými institucemi v zahraničí a uzavírají s nimi dohody, šíří znalosti o ekonomických podmínkách a právních předpisech týkajících se obchodních vztahů se zahraničím a v souvislosti s tím vydávají a rozšiřují informativní a odborné publikace,

- vystavují osvědčení o skutečnostech důležitých v právních vztazích, které vznikají v mezinárodním obchodě, tato osvědčení mají povahu veřejných listin,
- zřizují a spravují zařízení a instituce na podporu rozvoje podnikání a vzdělanosti,
- spolupracují s podnikatelskými svazy a sdruženími na základě dohod uzavřených v souladu se statutem komor,
- zřizují stálé smírčí komise k předcházení obchodním sporům mezi svými členy,
- vykonávají vlastní hospodářskou činnost na podporu řádného plnění svých úkolů a v souladu se svým posláním,
- ve své působnosti se podílejí na odborné přípravě k výkonu povolání a podporují školská zařízení zřízená k tomuto účelu,
- vedou evidenci členů komor.

✓ **Agentura CzechInvest**

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest má právo hospodařit s majetkem státu pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu.

Plní úkoly v oblasti podpory tím, že:

- poskytuje podporu malým a středním podnikatelům podle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání,
- poskytuje podporu podnikatelům na základě programů schválených vládou podle zvláštního zákona,
- plní funkci určené organizace při poskytování investičních pobídek podle zvláštního zákona,
- plní další úkoly v oblasti podpory podnikání,
- poskytuje podporu podnikatelům z finančních prostředků EU,
- vytváří databázi českých subdodavatelů.

✓ **Agentura CzechTrade**

Česká agentura na podporu obchodu CzechTrade je příspěvkovou organizací Ministerstva průmyslu a obchodu ČR pověřenou realizací programů proexportní politiky vlády a schválené Parlamentem ČR.

Posláním CzechTrade je podporovat vývoz a zvýšení konkurenceschopnosti českých firem a podnikatelů v zahraničí.

Hlavní činností, která je zaměřena na zvýšení exportní schopnosti českých firem, jsou přímé služby zahraničních kanceláří. České podniky mají možnost využívat služeb 24 zahraničních kanceláří CzechTrade.

Nabídka služeb zahraničních kanceláří

- poskytnutí pomoci českým firmám při vyhledávání obchodních kontaktů,
- ověření bonity zahraniční firmy,
- zpracování průzkumu trhu,
- prověření zájmu o nabízený výrobek,
- zajištění prezentace nabídky zákazníkům v zahraničí,
- zjištění technické překážky vstupu na trh,
- organizace úvodního obchodního jednání v zahraničí,
- program exportního vzdělávání a bezplatného poradenství,
- program exportních pobídek pro MSP – „Marketing“,
- podpora exportu zemědělských a potravinářských komodit.

✓ **Regionální poradenská a informační centra (RPIC),**

✓ **Podnikatelská inovační centra (BIC)**

Po vzoru zemí Evropské unie byla od roku 1992 zakládána v České republice regionální poradenská a informační centra. Jedná se o poradenské firmy, jejichž výběr byl proveden na základě doporučení regionálních orgánů (okresní úřady, městské úřady, úřady práce apod.), a které se prokázaly jako věrohodné pro poskytování poradenských a informačních služeb pro MSP v regionech. V České republice působí 35 RPIC a 5 BIC. Činnost BIC je zaměřena na podnikatelské, technické a technologické poradenství. Pro začínající inovační formy je poskytován pronájem výrobních prostorů a další servis. BIC mají vazbu na vysoké školy nebo na velké průmyslové podniky. Poradenské a informační služby pro MSP a nájem prostorů v BIC jsou dotovány jak ze státního rozpočtu, tak z programu Phare. RPIC a BIC poskytují služby zpravidla za snížené sazby.

Síť regionálních poradenských a informačních center a podnikatelských a inovačních center v Příloze 4.

Služby RPIC

- pro MSP cenové zvýhodněné úvodní konzultace a služby podnikatelského poradenství,
- pomoc při vytváření podnikatelských plánů a realizačních projektů,
- zprostředkování bankovních úvěrů,
- vytváření nových pracovních míst,
- poskytují informace o dalších možných programových podporách a podporách regionu,
- organizují vzdělávací semináře pro podnikatele apod.

Služby BIC

- základní poradenské služby,
- podpora inovačního podnikání,
- transfer technologií ze zahraničí,
- realizace výsledků výzkumu a vývoje s využitím možností Evropské sítě podnikatelských a inovačních center EBN, která metodicky řídí a monitoruje jejich činnost,
- specifickou činností je podpora firem umístěných v tzv. podnikatelských inkubátorech.

5.2 Klastry

Dalším významným nástrojem rozvoje MSP a zvyšování jejich konkurenceschopnosti jsou klastry.

5.2.1 Předpoklady vzniku klastrů v Jihočeském regionu

Úspěšné klastry jsou dobře zesíťované a provázené, v jejich čele stojí řídicí jednotka klastru, tvořená z výkonných manažerů s kvalitní odbornou výbavou a personálním nasazením. Řídicí pracoviště klastru je financováno po dobu tří let z veřejných prostředků obvykle prostřednictvím vhodné spolupracující instituce (hospodářská komora, agentury atd.). Za tuto dobu si členové klastru již plně uvědomují výhody tohoto řízeného seskupení, mají zájem na jeho dalším působení a klastr se stává samofinancovatelným. Pomocí pro firmy, které mají zájem o tuto spolupráci je i program Klastry.

Účast v klastru dovoluje firmám:

- soustředit se na vlastní klíčové schopnosti firmy – jedná se o velmi podrobnou dělbu práce, která dovoluje dosáhnout vysokého stupně specializace;
- zajistit snadný přístup ke zdrojům (know-how, technologie, finance, kvalifikovaní pracovníci) u jiných firem a organizací;
- zajistit snadný přístup na trhy – firmy jsou propojeny odběratelsko-dodavatelskými vazbami, což umožňuje umístit meziprodukty i výrobky v rámci i mimo vlastní klastr.

Ke zjišťování vhodnosti firem pro účast v klastru je možné jako klíčový faktor využít zaměstnanost.

5.2.2 Jádru klastru

Výkonné klastry obsahují čtyři základní elementy, které mají mezi sebou úzké vazby.

Jedná se o následující prvky:

- **Jádru klastru** – je tvořeno vysoce specializovanými firmami za stejného odvětví. Ty jsou si geograficky blízké a centralizují kolem sebe ostatní členy klastru. Geografická blízkost zajišťuje také intenzivní interakci, jakými jsou těsné vazby mezi dodavatelem a zákazníkem, formální a neformální sítě, aliance a mezi firmami jádra. Jádro také způsobuje a podněcuje vznik nových firem. Kultura jádra klastru je založena jak na silné rivalitě, tak na spolupráci a vzájemné důvěře.
- **Podporující firmy** – jsou specialisty ve svém oboru a mají těsné vazby na jádru klastru. Mohou to být banky účetní, právníci designéři, dopravci, výrobci komponentů, dodavatelé surovin, pěstitelé, dodavatelé zařízení a služeb. I zde funguje zdravá rivalita a současně spolupráce mezi podporujícími firmami.
- **Měkká infrastruktura** – tyto organizace, z nichž jsou mnohé veřejně financované, jsou specializované a vázané na odvětví. Měkká infrastruktura podporuje důvěru, interakci a rychlý přenos informací do jádra klastru. Partnerství státního a soukromého sektoru je běžnou záležitostí, úzké vazby jsou podporovány společnou vizí. Patří sem např. školy, univerzity, místní obchodní a profesní asociace, agentury pro ekonomický rozvoj a další.
- **Technická (fyzická) infrastruktura** – sem patří specializovaná zařízení integrovaná do klastru, jako jsou silniční komunikace, přístavy, komunikační

spojení. Kvalita této infrastruktury musí dosahovat minimálně stejné kvality jako u konkurenčních klastrů, ať již místních či vzdálenějších.

5.2.3 CEVTECH

V současné době v Jihočeském regionu začíná fungovat **CEVTECH** – klastr vodárenských technologií. Tento klastr je výsledkem společné snahy dodávat všem svým zákazníkům podstatně komplexnější a pružnější služby, aktuální informace o nejlepších potenciálních řešeních spolu s doporučeními jak lze daná řešení podpořit z různých finančních podpůrných zdrojů.

Služby CEVTECH zahrnují:

- detailní průzkum stávající situace
- návrh optimálního řešení
- projekční práce
- pomoc při získávání stavebního povolení
- podporu při získávání finančních zdrojů na realizaci daného řešení
- vlastní realizace
- testování nestandardních řešení dle přání zákazníka
- vyhledávání nejprogresivnějších technických řešení, jejich ověřování a přizpůsobení definovaným potřebám zákazníka

Vše se týká oblasti čištění pitných i odpadních vod nejrůznějšího původu a povahy.

5.3 Programy podpory MSP v Jihočeském kraji

Dalším bodem k rozvoji MSP spatřuji správné využívání programů MSP. Na Jihočeský kraj se hodí především tyto:

- ✓ **Kredit** (MPO)
- ✓ **Start** (MPO)
- ✓ **Progres** (MPO)
- ✓ **Záruka** (MPO)
- ✓ **Školící střediska** (CzechInvest)

- ✓ **Marketing** (Czech Trade)
- ✓ **Aliance** (Czech Trade)
- ✓ **Design** (Design centrum ČR)
- ✓ **Konkurenceschopnost** (realizuje CzechInvest)
- ✓ **Jihočeský zvýhodněný úvěr** (ČMZRB)
- ✓ **Profese** (CzechInvest)
- ✓ **Poradenství** (CzechInvest)
- ✓ **Program podpory malých a středních podnikatelů, kteří se aktivně účastní 6. rámcového programu EU pro výzkum a technologický rozvoj** (CzechInvest)
- ✓ **Program Standard rozvoje lidských zdrojů** (CzechInvest)
- ✓ **Obnovitelné zdroje** (Česká energetická agentura)
- ✓ **Úspory energie** (Česká energetická agentura)
- ✓ **Rekonstrukce** (ČMZRB) – tento program bude otevřen od 1.5.2006 a je určen pro MSP postižené povodněmi

Speciálně pro ohrožené regiony, jako je například Český Krumlov, se hodí program **Podpora podnikání ve vybraných regionech**, který je zaměřen na aktivity zpracovatelského průmyslu, podporu inovačního podnikání a technologického rozvoje – pořízení hmotného a nehmotného majetku, poradenské služby.

Dále bych doporučila využívat také podpory z fondů EU – operační program Průmysl a podnikání 2004-2006: **Start, Kredit, Rozvoj** (od 29.7.2005 je tento program pozastaven), **Marketing, Úspory energie, Obnovitelné zdroje energie, Inovace** (pozastaven, ale od 22.2.06 byl otevřen náhradní program Inovace2), **Prosperita, Reality, Školící střediska a Klastry**.

6. ZÁVĚR

Z uvedených údajů vyplývá, jak důležité místo malé a střední podniky v ekonomice a společnosti zastávají. S ohledem na jejich významnost je žádoucí vytvářet takové podmínky, aby byl MSP usnadněn vznik a rozvoj a bylo jim umožněno prosperovat na domácích i zahraničních trzích. Přes pozitivní kroky sektor MSP stále naráží na problémy spojené s neutěšeným podnikatelským prostředím. Náklady související s pomalou administrativou, komplikovanou legislativou a pomalých uplatňováním práva dopadají ve větší míře na malé podniky. Obtížný je přístup ke kapitálu. Přístup ke kapitálu by se měl zlepšit vyjasněním situace českého bankovního sektoru. MSP jsou považovány za stěžejní část fungující tržní ekonomiky. Tyto podniky jsou zpravidla flexibilnější než velké firmy a zvyšují tak dynamiku trhů. Přispívají také k mobilitě trhu pracovních sil, což je zvláště důležité pro ČR, kde řada velkých firem s finančními problémy propouští své zaměstnance.

Česká vláda také podepsala Evropskou chartu pro malé podniky. Aktuálním programem EU v oblasti MSP je zjednodušování podnikatelského prostředí v členských i kandidátských zemích. Jeho obsahem je zjednodušování legislativních a právních procedur, zvyšování jejich transparentnosti, zprostředkování veřejných zakázek, zjednodušování registrace podniků, účetních procedur, udělování licencí a zlepšování v poskytování informací.

Z charakteristiky JČK je patrné, že nejde o průmyslový region. Velký význam zde má právě rozvoj MSP. Před vstupem ČR do EU zde působily instituce, které měly za úkol pomáhat MSP v přípravě na vstup do EU. Dnes je úkolem těchto institucí podporovat MSP v jejich rozvoji, inovačních aktivitách a zvýšení konkurenceschopnosti. Právě inovace jsou jedna z možností rozvoje firem a jejich prosazení se na národních i mezinárodních trzích.

Za další významný nástroj rozvoje MSP je možno považovat vznik klastrů, s jejichž pomocí se podniky stávají konkurenceschopnějšími a jsou schopny poskytovat pružnější a komplexnější služby. V Jihočeském kraji v současné době funguje klastr vodárenské technologie CEVTECH. Uvažuje se i o vzniku klastrů v dalších odvětvích.

Pro rozvoj malých a středních podnikatelů jsou velmi přínosné programy podpory MSP. V Jihočeském kraji jsou vyhlášeny programy podpory, které jsou blíže rozvedeny v Příloze 9. Pro lepší využívání podpor navrhuji následující opatření:

- vytvoření internetového centrálního systému, který by přijímal žádosti o podpory bez ohledu na zaměření programu a instituce, která ho financuje,
- zjednodušení přístupu MSP k informacím,
- legislativní opatření podporující rozvoj MSP,
- zlepšení přístupu MSP k informacím,
- vytvoření Euro Info Centra v Českých Budějovicích,
- vytvoření Euro Info Center v dalších větších městech.

7. SUMMARY

Results of this study show the importance of small and medium-sized companies for the economy and also the society. With regard to this importance it is desirable to create conditions favourable enough for starting, running and prospering small and medium-sized companies in our country. Therefore the Czech Government has launched a whole range of schemes to support small and medium-sized companies. In spite of this support there are still many problems. The atmosphere ...All the expenses connected with the slow administration, the unnecessary bureaucracy and too complicated legislature have negative influence especially on small companies. The access to capital is rather too complicated. This should be improved by clarifying the situation in Czech banking sector. Small and medium-sized companies are considered to be the essential part of a healthy market economy. They are usually more flexible than the large companies and being so they increase the market dynamics. They also contribute to a greater mobility of the workforce, which is especially important in the Czech Republic, where the large companies (with financial difficulties) dismiss a large number of people.

The Czech Government has also signed The European Charter for Small Companies. The latest programme of EU in the area of small and medium-sized companies aims primarily at simplifying of the situation in the sector of small and medium-sized companies in both the candidate EU countries and the EU members. The Charter tries to simplify the legislature and the legal procedures (e.g. the process of registration of new companies, accounting procedures, the process of achieving licence, and the providing of information) It also wants to increase the transparency of contracting public orders.

8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. **Koliba, F., Vaněk, J.** – Problematika malého a středního podnikání z hlediska funkčního uplatnění v podmínkách informační společnosti. In *Sborník výzkumných prací Ústavu MSP*, díl 5., Karviná, 2001, ISBN 80-7248-0932-6, s. 274-286
2. **Malach, A. a kol.** – Jak podnikat po vstupu do EU, Grada publishing a.s., 2005, ISBN: 80-247-0906-6
3. **Bednářová D., Parmová D.** – Malé a střední podnikání, JU Zemědělská fakulta, 2003, ISBN 80-7040-625-9, s. 96
4. **Švejda, P. a kol.** - Základy inovačního podnikání, AIP ČR, Praha 2002, ISBN 80-903-1531-3
5. **Hron, J. a kol.** – Podnikání malých firem, 1. vyd. Praha VŠZ, 1994, bez ISBN, s. 110
6. **Kadeřábková, A.** - Výzvy pro podnikání - inovace a vzdělání, Linde, Praha, 2004, ISBN 80-86131-50-5
7. **Koubek, J.** – Personální práce v malých podnicích, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1996, ISBN 80-7169-506-9, s. 200
8. **Mugler, J.** – Podnikové hospodářství malých a středních podniků II, 2. opr. vyd. Plzeň: ZČU, 1999, ISBN 80-7082-570-7

9. **Lednický, V.**, Slávik, Š., Vaněk, J. – Řízení malých a středních podniků, 1. vyd. Karviná: OPF SU Opava, 2002, ISBN 80-7248-173-8, s. 138
10. **Synek, M.** a kol. – Podniková ekonomika, 1. vyd. Praha, C.H.Beck, 1999, ISBN 80-7179-228-4, s. 456
11. www.mfcr.cz – Oficiální internetové stránky Ministerstva financí ČR
12. www.mpo.cz - Oficiální internetové stránky Ministerstva průmyslu a obchodu ČR
13. www.rera.cz - Oficiální internet. stránky Regionální rozvojové agentury jižních Čech
14. www.businessinfo.cz – Oficiální portál pro podnikání a export
15. www.kraj-jihocesky.cz – Oficiální internetové stránky Jihočeského kraje
16. www.jhk.cz – Oficiální internetové stránky Jihočeské hospodářské komory
17. www.ekoinfo.cz – Informační a pracovní server pro malé a střední podniky
18. www.czechinvest.cz – Oficiální internetové stránky Agentury pro podporu podnikání a investic
19. www.mesec.cz – Internetový server o osobních financích
20. www.czso.cz – Oficiální internetové stránky Českého statistického úřadu
21. www.finance.cz – Internetové stránky Informačního portálu v oblasti financí
22. www.euroskop.cz – Oficiální internetový server Ministerstva zahraničních věcí informující o členství ČR v EU
23. www.mmr.cz – Internetové stránky Ministerstva pro místní rozvoj ČR

24. www.edotace.cz – Přehledný průvodce světem finančních podpor
25. www.noramb.cz – Oficiální internetové stránky norské ambasády v ČR

9. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tab. 1: Vymezení příjemců podpory dle přílohy I. anglické verze nařízení Komise (ES) č. 364/2004	4
Tab. 2: Počet ekonomicky aktivních MSP	7
Tab. 3: Počet zaměstnanců v MSP	8
Tab. 4: Výkony MSP	9
Tab. 5: Soustava daní v ČR	16
Tab. 6: Přehled míry zdanění v ČR	18
Tab. 7: Přehled ročních sazeb DPPO	19
Tab. 8: Plošné programy podpory MSP	21
Tab. 9: Počet obyvatel v jednotlivých městech	26
Tab. 10: SWOT analýza Jihočeského kraje	27
Tab. 11: Počet podnikatelských subjektů dle počtu zaměstnanců zapsaných v RES v Jihočeském kraji k 31.12.03, v 1. pol. 2004 a k 31.12.2004	28
Tab. 12: Vývoj počtu organizací a členů Jihočeské hospodářské komory v JČK	29
Graf 1: Vývoj počtu podnikajících MSP v ČR v letech 1997-2004	7
Graf 2: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 1997-2004	8
Graf 3: Vývoj výkonů MSP v ČR v letech 1997-2004	9

10. SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1** - Grafické znázornění vývoje ekonomických ukazatelů MSP
(Počet MSP a Počet zaměstnanců)
- Příloha 2** - Mapa Jihočeského kraje
- Příloha 3** - Mapa NUTS II - ČR
- Příloha 4** - Síť regionálních poradenských a informačních center a podnikatelských
a inovačních center
- Příloha 5** - Mapa klastrů
- Příloha 6** - Schéma klastru
- Příloha 7** - Proces rozvoje klastru
- Příloha 8** - Programy podpory z fondu EU
- Příloha 9** - Programy podpory pro Jihočeský kraj